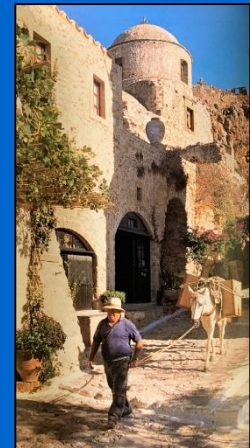

Geschiedenis van de Grieken

Geschiedenis Grieken Deel 3 Bouwwerken Grieken

Ter oriëntatie ook in dit deel eerst de **tijlijn** van de Grieken

Tijlijn Grieken v1

Naam	Periode		Toelichting
	van	tot	
De Vroege Grieken			
Eerste bewoners in de regio	4000 v. Chr.		
Cycladische beschaving	3000 - 2000		Op de eilandengroep Cycladen in de Egeïsche Zee
Minoïsche beschaving	2200 - 1200		Speelt zich af op het eiland Kreta
Myceense beschaving	1550 - 900		Vulkaan Santorini 1628 v. Chr.
Duistere Eeuwen	1200 - 750		Invallen Doriërs uit het Noorden / Invallen Zeevolken
	Rond 1200		Veldtocht Grieken naar Troas / Troje 1184 v. Chr.
	1000 - 750		Ontstaan stadstaten (w.o. Athene en Sparta)
	1000 - 750		Kolonisatie Middellandse Zeegebied en Zwarte Zee
	Rond 750		Olympische Spelen (776 v. Chr.) / Orakel van Delphi
			Ontwikkeling architectuur (bouworden ca. 700 v. Chr.)
De Oud-Griekse tijd			
Archaïsche periode	750 - 500		Homerus (800-750 v. Chr.) / Ilias en Odyssee (over Troje)
Perzische overheersing	492 - 479		Perzische Oorlogen / 479 Delisch-Attische Zeebond
			Vanaf ca. 700 v. Chr. Ontwikkeling Griekse Bouworden
Klassieke periode			
Gouden Eeuw	480 - 323		Opkomst en bloei Athene (Perikles/Statenbond)
Peloponnesische Oorlogen	460 - 387		Strijd tussen Sparta en Athene met hun bondgenoten
Inval Macedonië in Griekse wereld	346 - 338		Philippus II van Macedonië (359-336 v. Chr.)
Alexander de Grote (356 - 323 v. Chr.)	336 - 323		Stichting Macedonisch Rijk
Hellinistische periode (Diadochen)	323 - 146		Ptolemaeën / Seleuciden / Macedoniërs
Romeins-Griekse periode	146 - 0		Romeinen heersen over Griekenland
Geboorte Christus	0		Tijdens de 540 jaar durende Romeinse overheersing
Romeins-Griekse periode	0 - 395		Splitsing Romeinse Rijk West/Oost 395 na Chr.
Oost-Romeinse Rijk	395 - 476		Einde Romeinse Rijk 476
De Nieuw-Griekse tijd			
Byzantijnse Rijk	476 - 1453		Voortzetting voormalig Oost-Romeinse Rijk
	Vanaf 639		Moslimheerschappij
Ottomaanse Rijk	1453 - 1830		
Koninkrijk	1830 - 1964		Griekenland onafhankelijk
Republiek	1964 - heden		

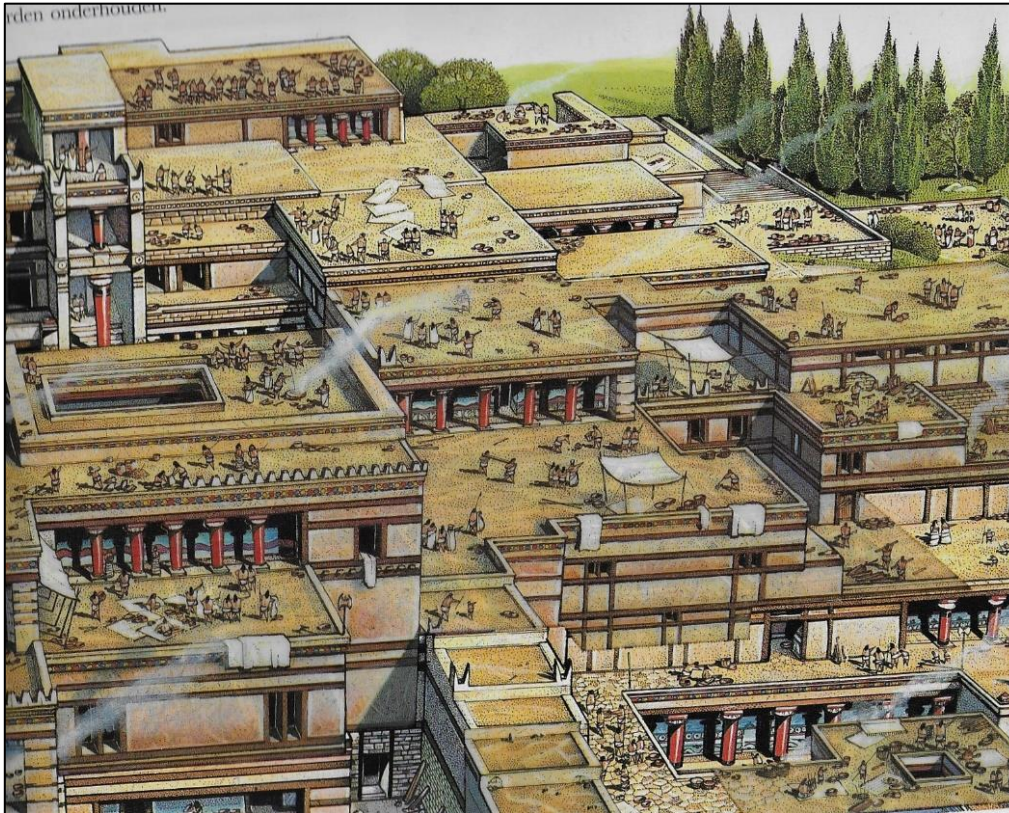
Het huidige Griekenland

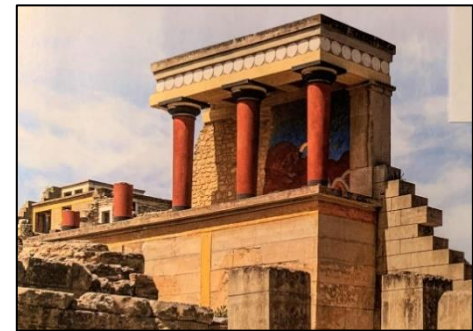
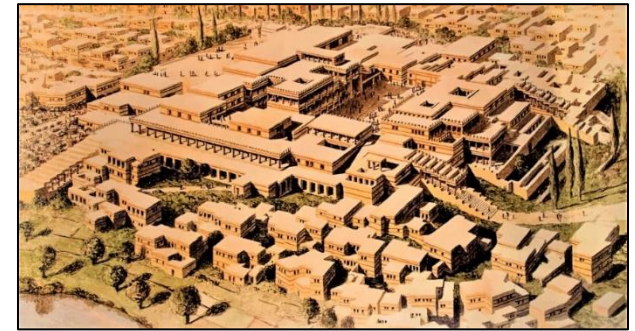
Bouwwerken Vroege Grieken

Minoïsch paleis

Paleis in Knossos
2000 v. Chr.

Het paleis van koning Minos is het grootste op Kreta
Vijf verdiepingen en 1300 kamers
Het grondplan van het paleis lijkt een labyrint

Bewaard gebleven onderdeel

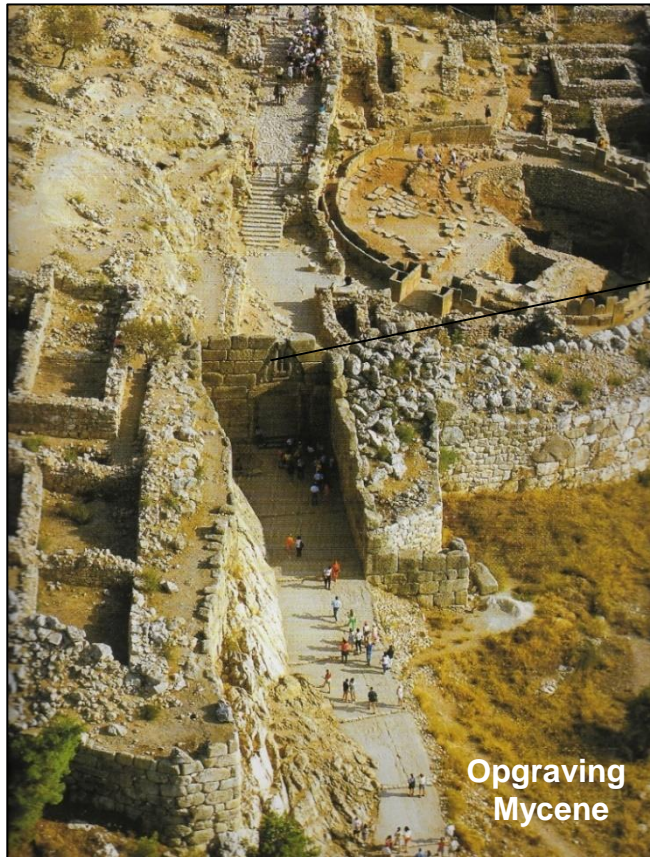

Minoïsche stijl
in hedendaags
gebouw

Myceense koningsburcht

1400 - 1200 v. Chr.

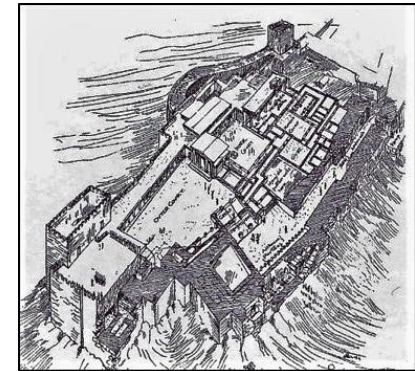
Een indrukwekkende koningsburcht
Vestingmuur 900 m lang en gemiddeld 6 m dik
Hoofdingang de nog bestaande Leeuwenpoort
Particuliere herenhuizen aan de voet van het paleis

Leeuwenpoort van Mycene

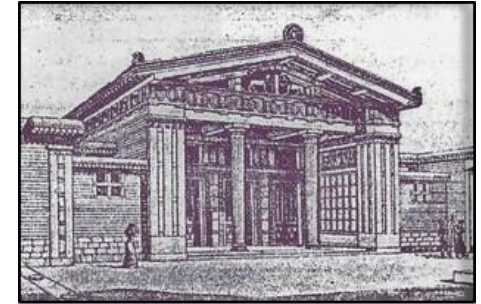
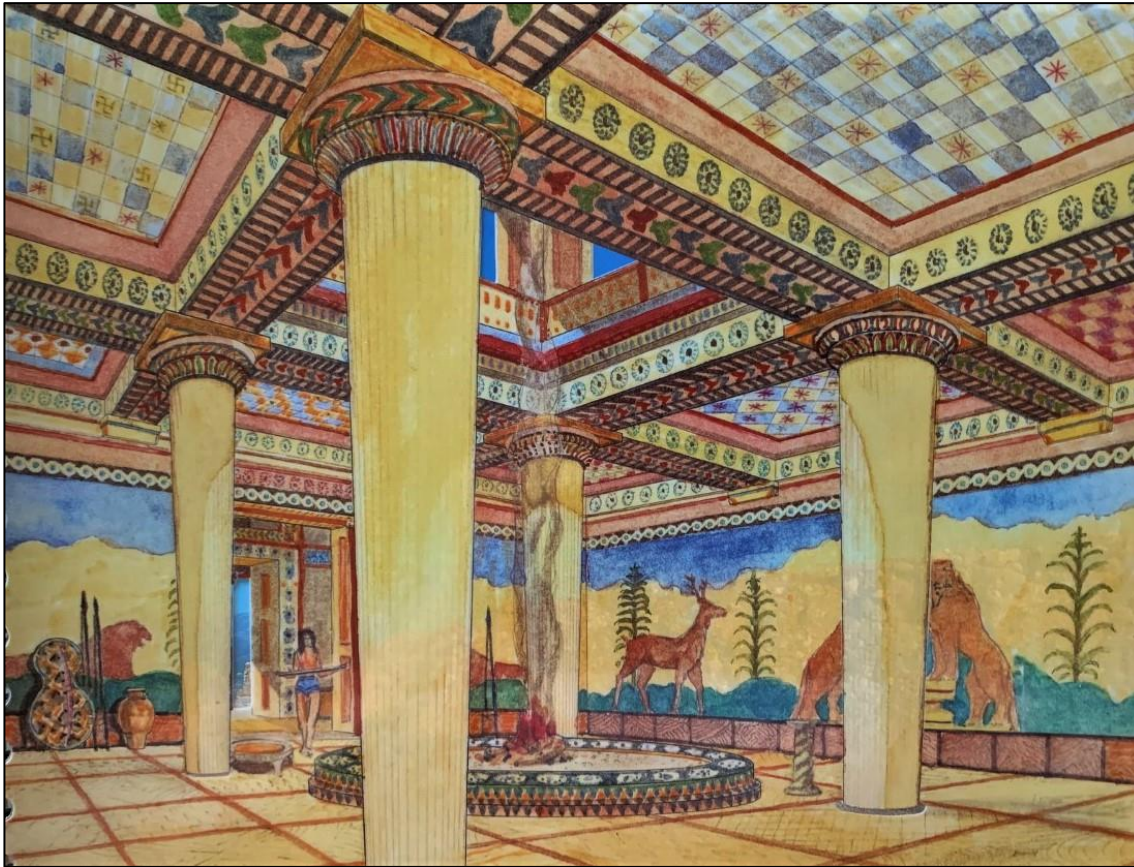
Oudst bekende beeldhouwwerk van Europa
Twee leeuwen en Myceense pilaar

Koningsburcht
Een akropolis ("verhoogde stad")

Paleis van Mycene

Mycene troonzaal paleis

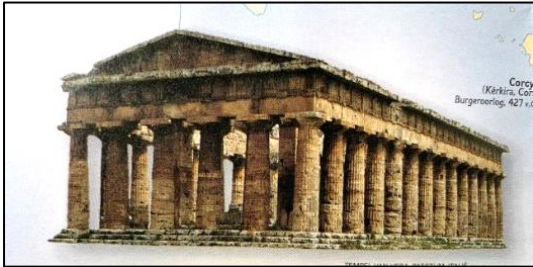

Myceense zuil

Bouwwerken Oud-Griekse tijd

Vanaf 750 v. Chr.

De architectuur van het oude Griekenland is vooral bekend door de bouw van tempels en theaters

Tempel van Hera in Italië in Griekse kolonie

De vormen en verhoudingen in de architectuur ontwikkelen zich tijdens de klassieke periode tot een weergaloze perfectie

Hoogtepunten onder meer op de Akropolis

In de volgende sheets:

- Huidige opgravingen
- Griekse bouwworden
- Olympia
- Agora van Athene
- Akropolis van Athene
- Asclepion van Epidaurus
- Huizenbouw en stadsmuren

Opbloei, groei bevolking, elitevorming, **tempelbouw, bouwworden, schilderkunst, beeldhouwkunst**

Breed herstel op allerlei terrein

Hutten worden huizen, tempels van steen

Gouden Eeuw in de Klassieke periode

Ontwikkeling van perfecte **architectuur** 480 - 400 v. Chr.

Gymnasion (voor fysieke training)

De bouwwerken uit deze tijd komen in de volgende sheets aan de orde

Voor de geschiedenis van de Griekse architectuur zie deze website onder
Geschiedenis / Culturaspecten / Architectuur
"2700 v. Chr. Griekse architectuur"

Huidige opgravingen Archeologische sites

Bouworden van de Grieken

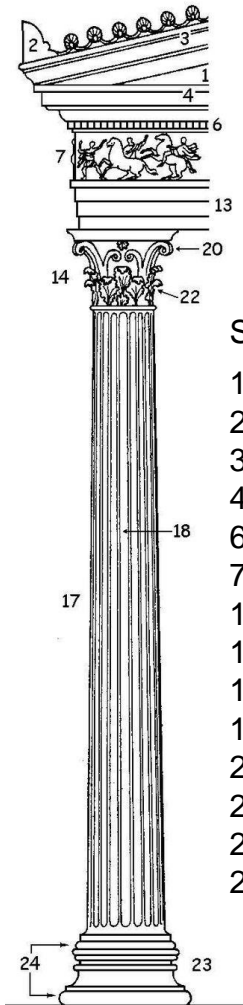
Vanaf 550 v. Chr. ontwikkeling bouworden

- Dorische orde
- Ionische orde
- Korinthische orde

Van eenvoudig tot sierlijk

Samenstellende onderdelen

- 1 - Fronton / Timpaan
- 2 - Acroterium (eindfiguur)
- 3 - Hellende kroonlijst
- 4 - Horizontale kroonlijst
- 6 - Tandlijst
- 7 - Fries
- 13 - Architraaf
- 14 - Kapiteel
- 17 - Zuil
- 18 - Cannelure
- 20 - Voluut
- 22 - Acanthusbladeren
- 23 - Zuilbasement
- 24 - Sierringen

Dorische orde

Ionische orde

Korinthische orde

Vanaf 700 v. Chr. andere bouw van de tempels
 Aanvankelijk lemen of bakstenen muren
 Zuilen, dak- en balkwerk van hout
 Houtbouw wordt steen, later kalksteen en marmer
 Nu met zuilen (pilaren) onder de bouwwerken
 De zuilen maken een eigen ontwikkeling door
 Rond 550 v. Chr. Dorische en Ionische bouworde
 Systematische ordening van samenstellende onderdelen
 Korinthische bouworde ontstaat wat later

Combinatie Ionisch en Korinthisch kapiteel

Iconisch kapiteel

Het kapiteel wordt een sierend element, onderscheiden in:

- Tektonisch kapiteel (abstracte geometrische vorm)
- Bladkapiteel (met een vorm van gestileerde bladeren)
- Iconisch kapiteel (afbeelding van dieren en/of mensen)

Dorisch kapiteel

Bewaard-gebleven kapitelen

Ionisch kapiteel

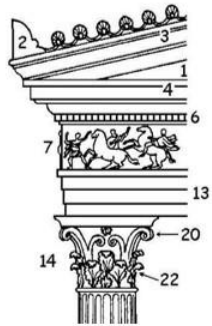
Korintisch kapiteel (acanthusmotief)

Acanthusplant

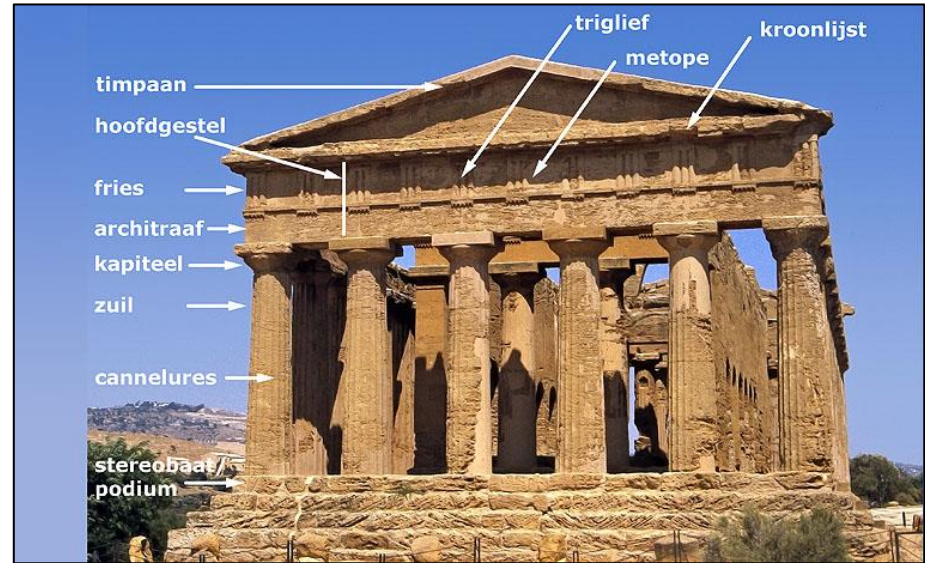

De standaard onderdelen met benamingen in de gevel

- 1 - Fronton
- 3 - Hellende kroonlijst
- 4 - Horizontale kroonlijst
- 7 - Fries
- 13 - Architraaf
- 14 - Kapiteel
- 20 - Voluut
- 22 - Acanthusbladeren

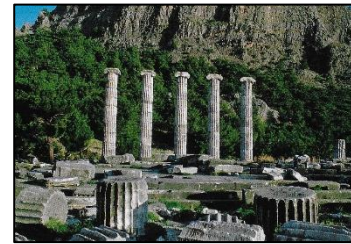
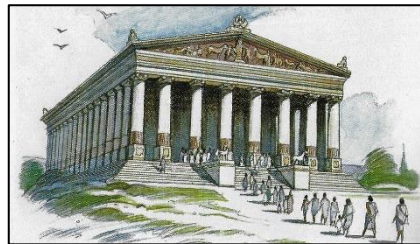
Onderdelen bouworde

De bouwworden bereiken in 400 v. Chr. een weergaloze perfectie
 Hoogtepunten: Zeustempel (Olympia) - Parthenon - Erechthium - Nikè-tempel (Atheense Akropolis)
 Bloeiperiode Ionische stijl: Artemistempel - Mausoleum van Halicarnassus - Athenatempel van Priëne
 Enkele behoren tot de zeven officiële wereldwonderen (waaronder de Tempel van Artemis in Efeze)

Artemistempel in Efeze

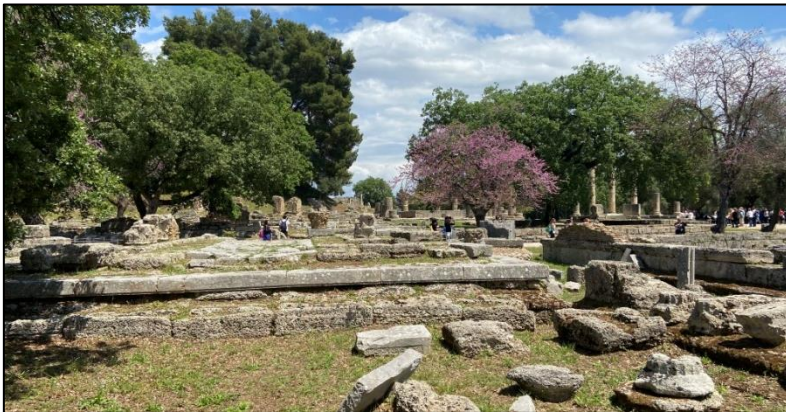

Athenatempel in Priëne

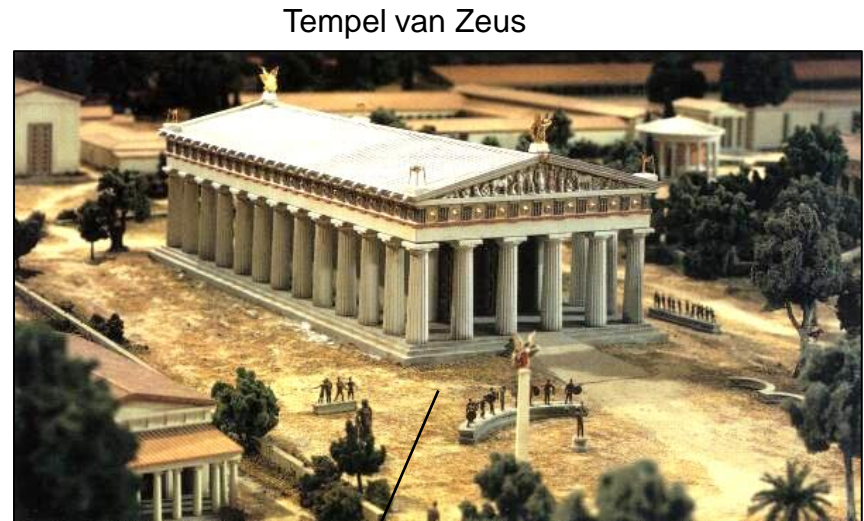

Olympia

De stad van de Olympische spelen - Zie ook deel 1

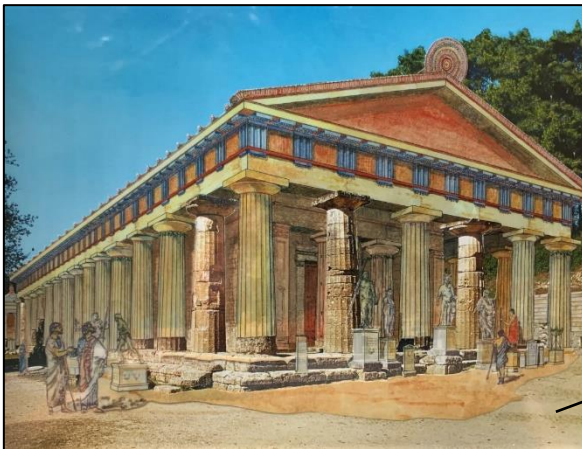

Huidige archeologische site

Tempel van Zeus

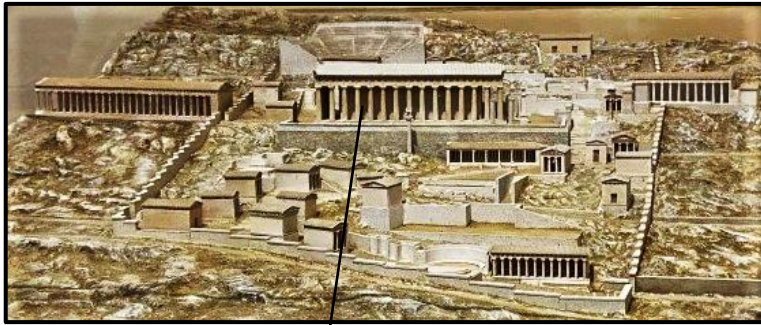
Tempel van Hera

Het Olympisch Complex

Delphi

Orakel van Delphi - Zie ook deel 1

Heiligdom van Delphi

Stoa

Schatkamer

Tempel van Apollo

Navelsteen van Delphi
(middenpunt aarde)

Heilige Weg

Agora en Akropolis van Athene

Situatie

Agora

Areopagus

Akropolis

De Agora van Athene

Marktplaats en politiek en juridisch hart van de stad
De agora is de wieg van de democratie
Regeringsgebouwen en gerechtshoven
Winkels en marktkramen en religieuze feesten
Zuilenhallen (stoa's) voor ontmoeting en discussie

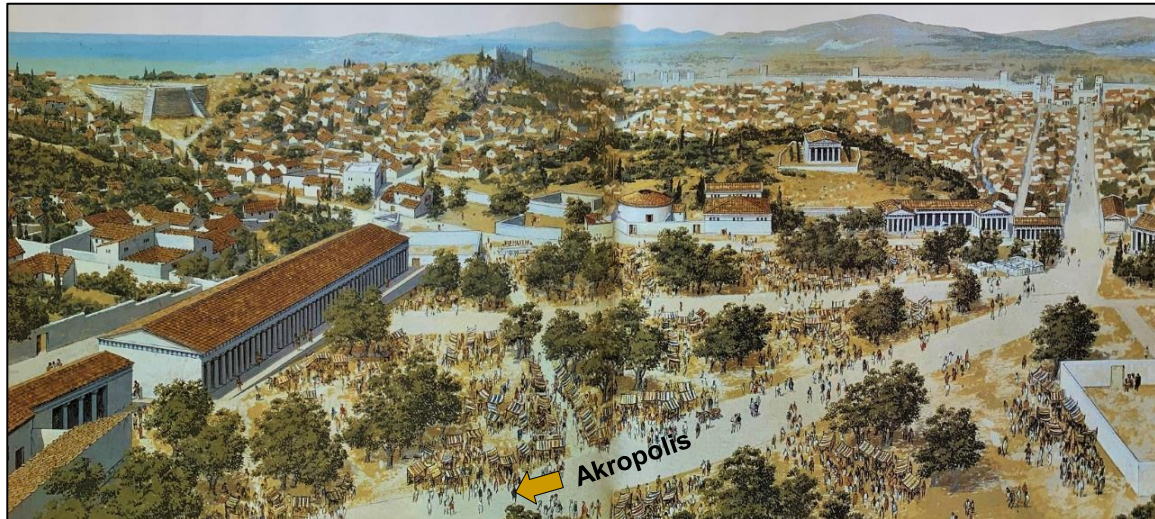
Woonwijk Plaka

Wirwar van schilderachtige straatjes met resten uit de Oudheid

De Akropolis van Athene

Het religieuze hart van de stad
Op de tafelberg bij de heuvel Areopagus
Het Parthenon en bijbehorende gebouwen

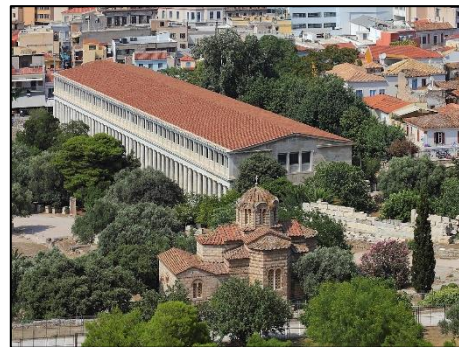
Agora van Athene (1)

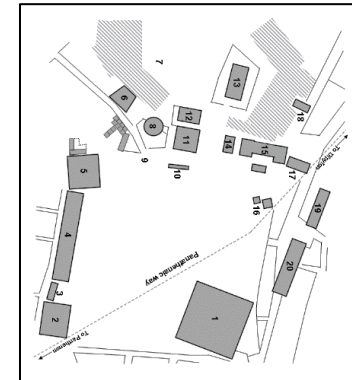
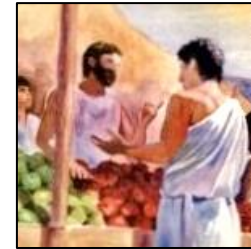
Rond dit marktplein liggen de belangrijkste gebouwen voor bestuur en rechtspraak
Er worden markten en religieuze feesten gehouden

Stoa (zuilengang) op de Agora
Aan deze Beschilderde Stoa ontlenen
de Stoïcijnen hun naam

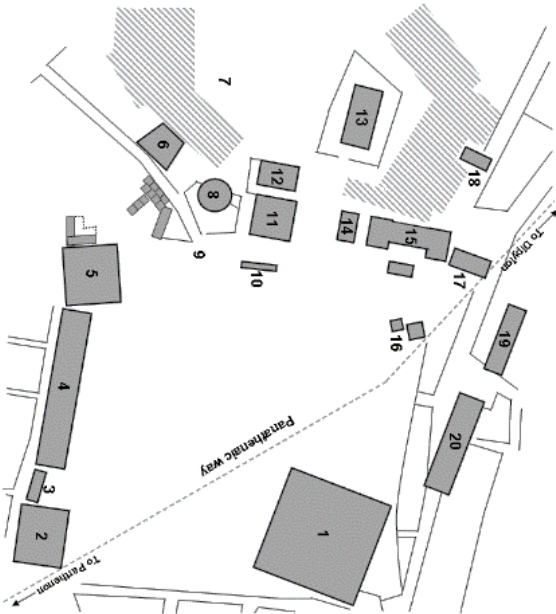
Stoa van Attalos op de Agora
(nu het Agoramuseum)
Op de voorgrond de latere
Kerk van de Heilige Apostelen

Voor de namen van de bouwwerken
zie volgende sheet

Agora van Athene (2)

De belangrijkste gebouwen voor bestuur en rechtspraak

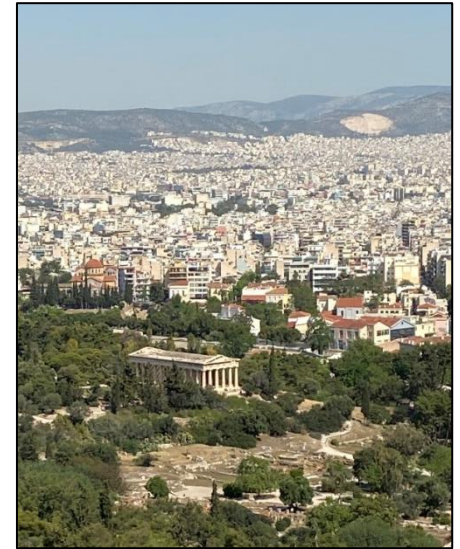

1. Peristyl hof (juryrechtspraak)
2. Munt (slaan van munten)
3. Bronhuis (openbare watervoorziening)
4. Zuidstoa (zuilengang)
5. Heliaia (volksrechtbank)
6. Strategeion (vergadering strategen)
7. Kolonos agoraios (handwerkslieden)
8. Tholos (dagelijkse bestuurders)
9. Grenssteen van de Agora
10. Monument van helden

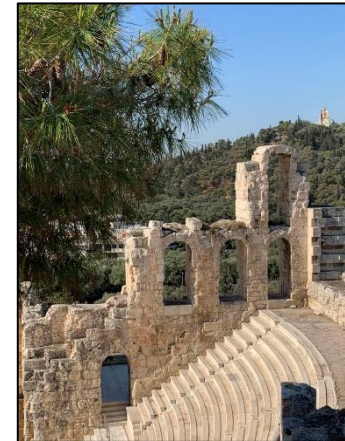
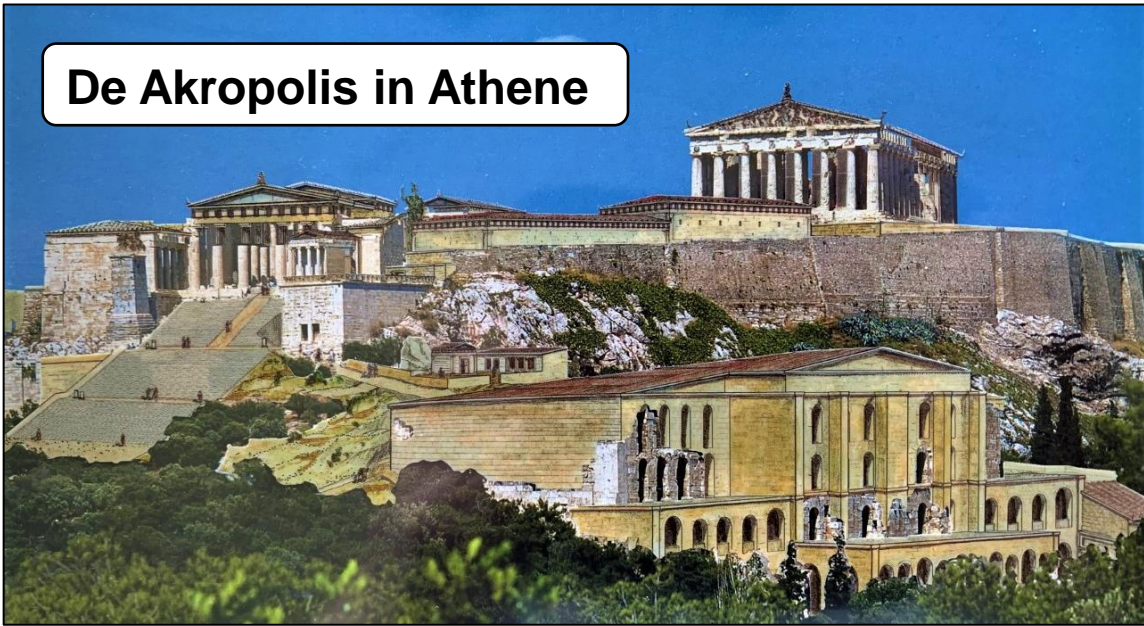
11. Metroön (tempel)
12. Bouleuterion (raadsgebouw)
13. Tempel van Hephaistos
14. Tempel van Apollo Patroös
15. Stoa van Zeus Eleutherios
16. Altaar van de twaalf goden
17. Stoa Basileios
18. Heiligdom van Aphrodite Ourania
19. Stoa van de Hermen (stenen van Hermes)
20. Stoa Poikile ("Beschilderde stoa")

Huidige overblijfselen
van de Agora
Met de Zuidstoa en
de Tempel van Hephaistos

De Akropolis in Athene

Het huidige Odeon
aan de binnenzijde

De Akropolis met de gebouwen zoals het er destijds heeft uitgezien
Rechts het Parthenon, de tempel van Pallas Athena
Zij is de godin van wijsheid, oorlog, kunst
Links de Propyleeën, de ingang tot de tempels
Daarnaast de tempel van Nikè, godin van de overwinning
Op de voorgrond de voorkant van het Odeon van Herodes Atticus
Het Odeon is een muziektheater

Oppergod Zeus met de godin Nikè
Nikè was voorheen godin van de bliksem
Vandaar de associatie met Zeus
Nikè heeft trekken van Pallas Athena
Vandaar haar tempel op de Akropolis

De godin Pallas Athena

450 - 420 v. Chr.

Akropolis in Athene

De Akropolis (tafelberg) met het Parthenon en bijbehorende gebouwen

Parthenon op de Akropolis

Erechtheion (heiligdom)

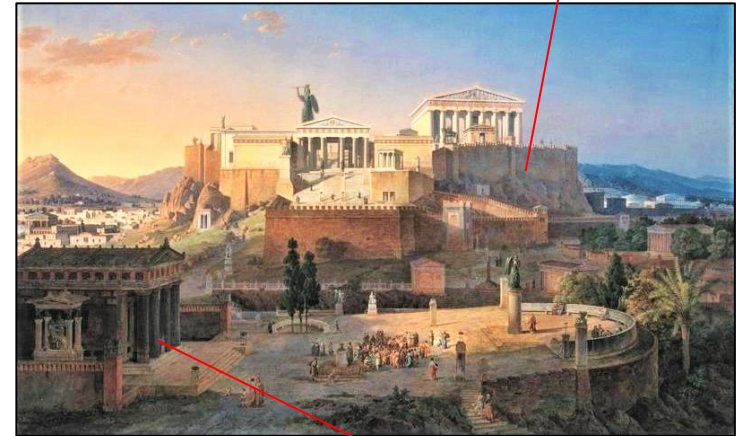
Tempel van Nikè

Propyleeën (ingang)

Areopagus (heuvel bij Athene)

Al omstreeks 1200 v. Chr. op de Akropolis de eerste bouwwerken (burcht, paleiscomplex van koningen)

Akropolis

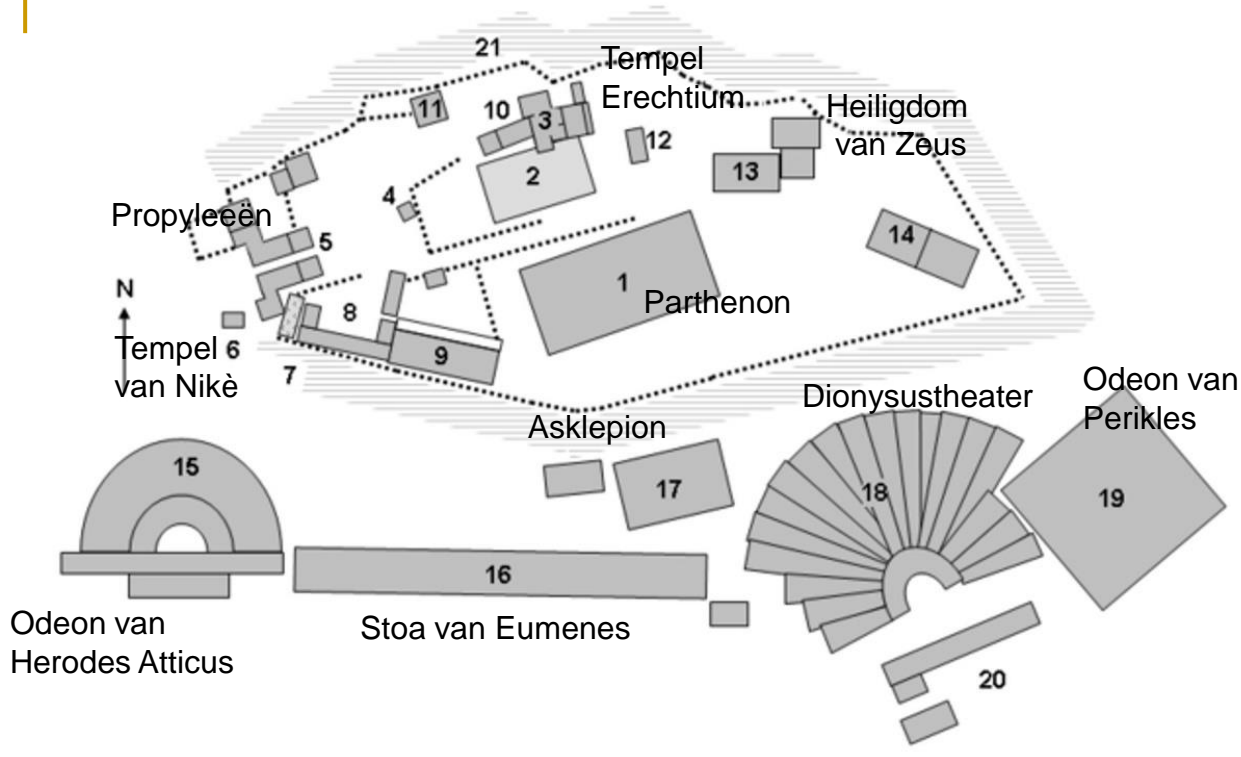

Areopagus (rechtsgebouw)

De apostel Paulus houdt voor de Areopagus de beroemde toespraak voor filosofen, leden van de rechtbank
(Handelingen 17:16-33)

Plattegrond Akropolis

1. [Parthenon](#)
2. [Oude Athenatempel](#)
3. [Erechtheion](#)
4. [Standbeeld van Athena Promachos](#)
5. [Propyleeën](#)
6. [Tempel van Nikè](#)
7. [Eleusinion](#)
8. [Heiligdom van Artemis Brauronia](#)
9. [Chalkotheke](#)
10. [Pandroseion](#)
11. [Arrephorion](#)
12. [Altaar van Athena Polias](#)
13. [Heiligdom van Zeus Polieus](#)
14. [Heiligdom van Pandion](#)
15. [Odeion van Herodes Atticus](#)
16. [Stoa van Eumenes](#)
17. [Asklepieion](#)
18. [Dionysustheater](#)
19. [Odeion van Perikles](#)
20. [Tempel van Dionysos](#)
21. [Aglaureion](#)

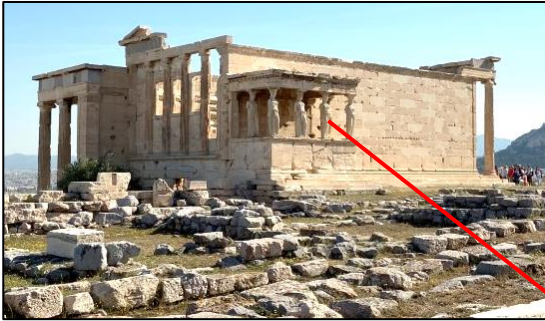
1 Parthenon nu

17 Asklepieion (sanatorium) nu

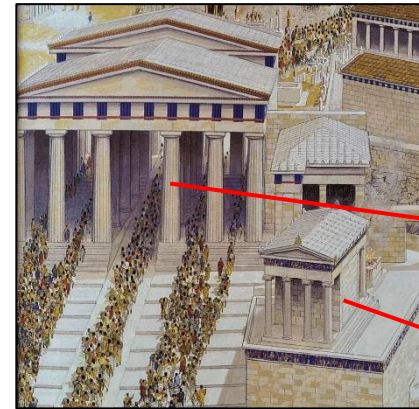
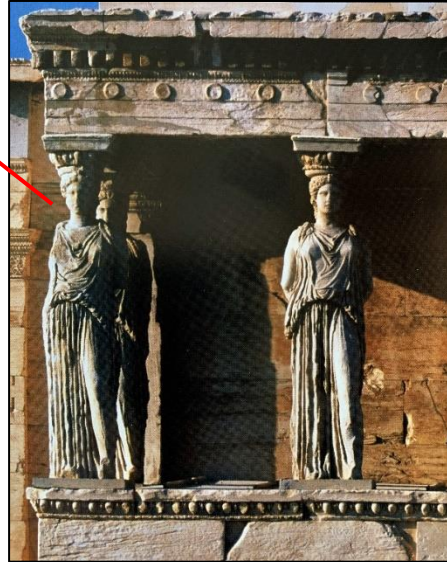

18 Dionysustheater nu

Erechthium (tempel) op de Akropolis bij Athene

Kariatiden
(Vrouwenbeelden als pilaren)

Propyleeën
(monumentale
ingang)

Tempel van
Athena Nikè

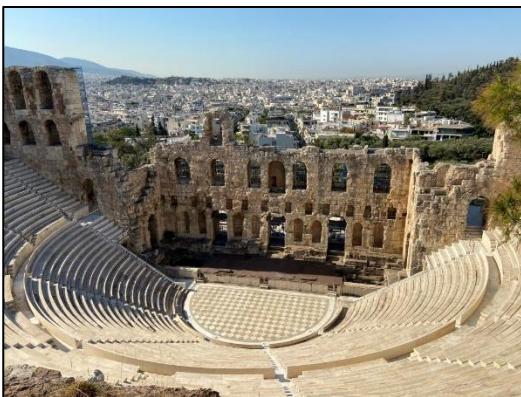
Akropolis bij Athene

Tempel van Zeus in Efeze

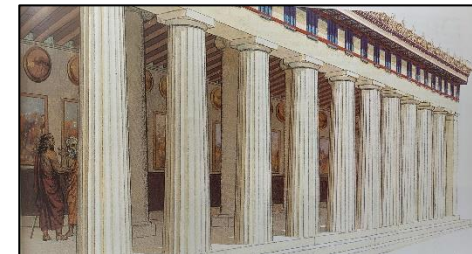
Tempel van Hephaistos op de Agora

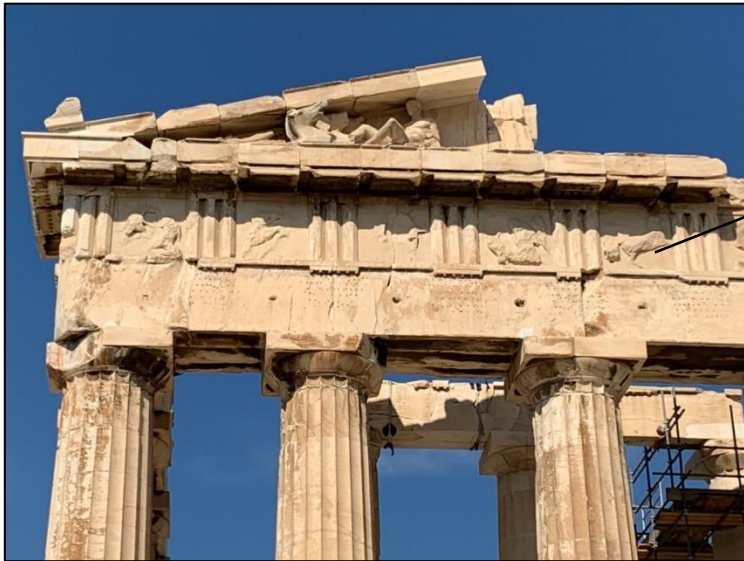
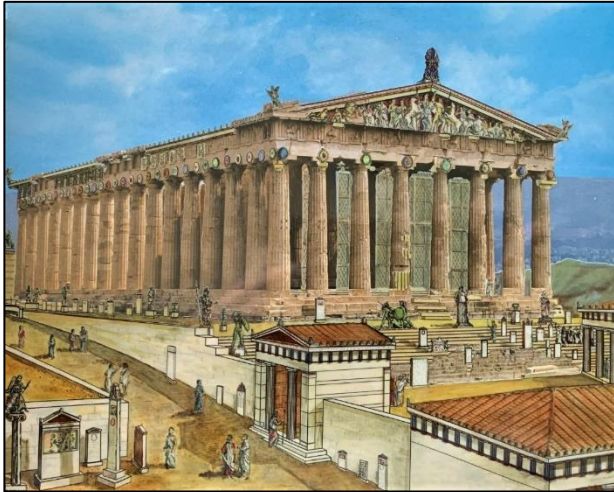
Odeon (muziektheater)
van Herodes Atticus
bij de Akropolis Athene

Stoa (zuilengang) op de Agora van Athene

Het Parthenon TOEN en NU

Het Asclepion van Epidaurus

Asclepion is een sanatorium, een kuuroord
In een cultusplaats, een heiligdom van Asclepius
Asclepius is de god van de geneeskunde en genezing
Er zijn ca. 300 geneesplaatsen bekend in Griekenland

Asclepius

Nabij het heiligdom ligt een goedbewaard **theater**
Het ligt als een reusachtige schelp tegen de flank van de heuvel
Gebouwd volgens zuiver wiskundige principes
Plaats voor 14.000 toeschouwers; fantastische akoestiek
Diameter vloer van de orchestra ruim 20 meter
Hoogte vloer tot bovenste zitplaats is 23 m
Beroemd vanwege de bijzondere akoestiek
Het theater ligt enigszins verwijderd van het eigenlijke heiligdom

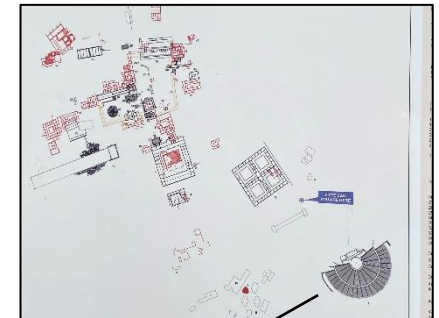

Asclepion (kuuroord) van Kos

Bijzonder is de **cultusplaats van Epidaurus** (ca. 400 v. Chr.)
Het totale gezondheidscomplex omvat onderdelen als:
Tempel, ziekenhuis, hersteloord, sportgelegenheden, odeon
Hiervan zijn slechts enkele ruïnes overgebleven

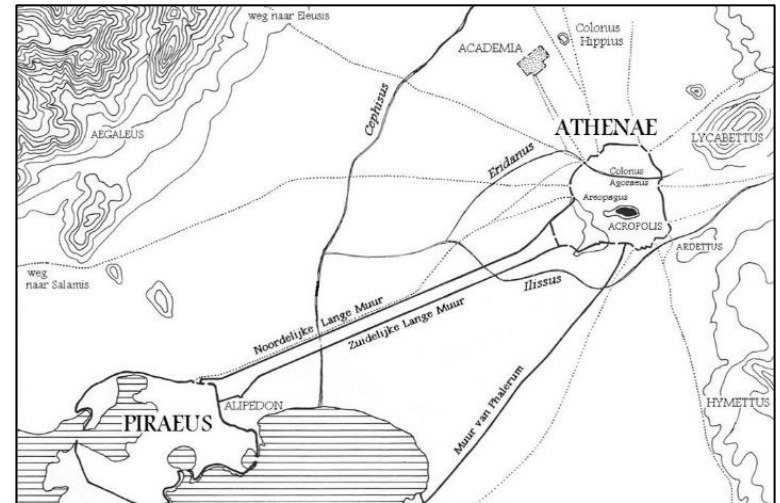
Het stadion

Theater van Epidaurus

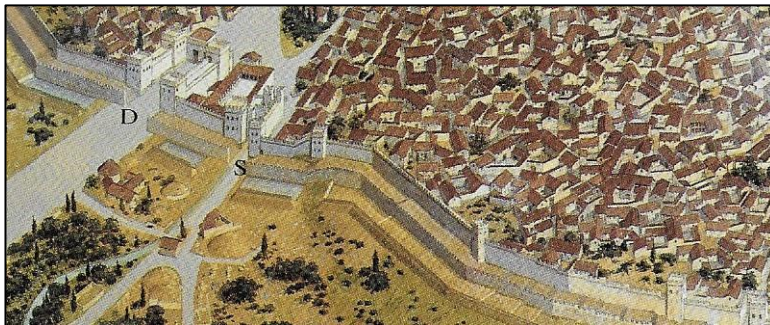
Huizenbouw en stadsmuren Athene

- Huizenbouw van hut naar stenen onderkomens
- Gebruik van zongedroogde leemstenen
- Mozaïekvloeren in welgestelde huizen
- Soms met geschilderde muren
- Overigens gepleisterde muren met wandtapijten
- Diverse ruimten rond binnenplaats met altaar
- Alleenstaande huizen - Blokken - Luxe huizen

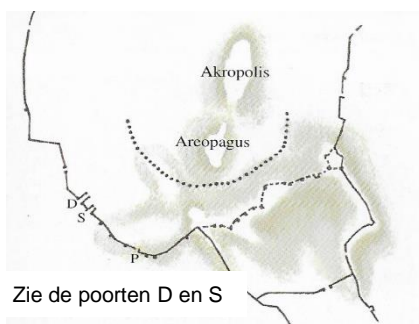

Vestingmuren verbinden het stadsgebied van Athene met de haven
 De Lange Muren sluiten direct aan bij de bestaande vestingmuren van Athene en de havenstad

Athene is een door muren beschermde stad

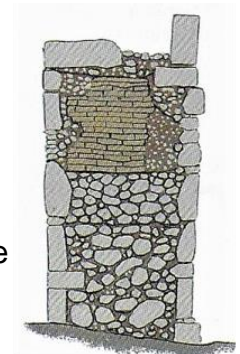

Vestingmuur om Athene met poorten

Zie de poorten D en S

Muren meerdere keren herbouwd
 Daarom bestaande uit diverse lagen

Verdedigingsmuur Athene

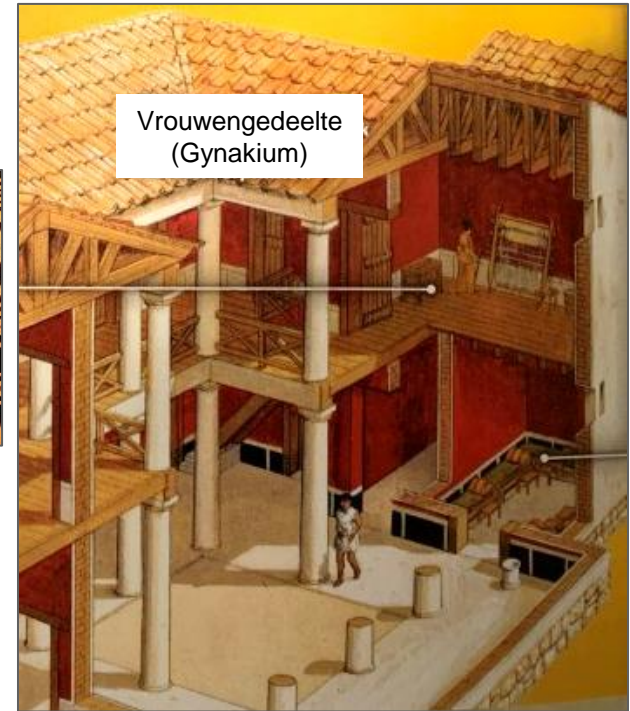

Griekse woning

- Binnenplaats
- Mannenverblijf (Andron)
- Vrouwenverblijf (Gynakium)
- Keuken
- Badkamer
- Slaapkamer
- Opslagplaats

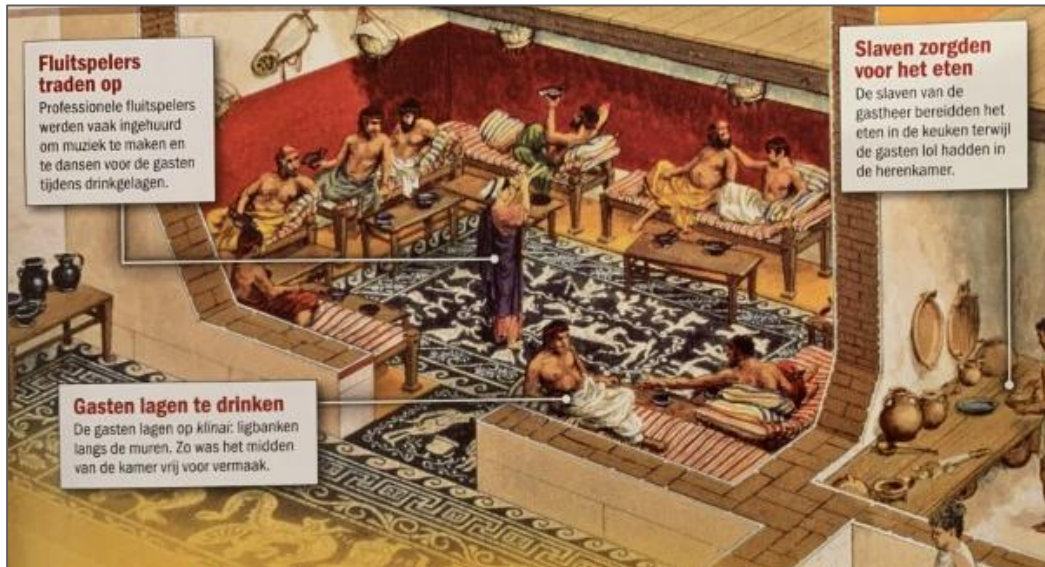
Vrouw weeft bijna de hele dag
Maakt ook kleren
Ziet toe op werk huisslaven

Vrouwengedeelte (Gynakium)

Mannengedeelte (Andron)
Voor ontvangen gasten en drinkgelagen

Vrouwen wonen in een apart gedeelte
Leven veelal opgesloten in huis
Vaak alleen onder begeleiding naar buiten
Man vreest contact van haar met andere mannen

Fluitspelers traden op
Professionele fluitspelers werden vaak ingehuurd om muziek te maken en te dansen voor de gasten tijdens drinkgelagen.

Slaven zorgden voor het eten
De slaven van de gastheer bereidden het eten in de keuken terwijl de gasten lol hadden in de herenkamer.

Gasten lagen te drinken
De gasten lagen op klinai: ligbanken langs de muren. Zo was het midden van de kamer vrij voor vermaak.

Bij grote huizen een tweede binnenplaats (peristylon)
De ruimte is volledig door zuilen omzoomd

Dit was deel 3

De Bouwwerken van de Grieken

**Hartelijk dank voor de belangstelling voor dit
deel van de Geschiedenis van de Grieken**

Het volgende deel betreft:

Deel 4 - De Oud-Griekse tijd (2)

(Klassieke periode gedeelte 350 - 323 v. Chr.)

**Macedonië valt Griekenland binnen
Alexander de Grote verslaat de Perzen**

De laatste twee sheets geven de **tijlijn** en de **tijdbalk** van de Grieken
Zie de plaatst van de Klassieke periode binnen de Oud-Griekse periode
in het bredere kader van de Griekse geschiedenis

Op deze sheet nogmaals de **tijlijn** van de Grieken

Tijlijn Grieken ^{v1}

Naam	Periode		Toelichting
	van	tot	
De Vroege Grieken			
Eerste bewoners in de regio	4000 v. Chr.		
Cycladische beschaving	3000 - 2000		Op de eilandengroep Cycladen in de Egeïsche Zee
Minoïsche beschaving	2200 - 1200		Speelt zich af op het eiland Kreta
Myceense beschaving	1550 - 900		Vulkaan Santorini 1628 v.Chr.
Duistere Eeuwen	1200 - 750		Invallen Doriërs uit het Noorden / Invallen Zeevolken
	Rond 1200		Veldtocht Grieken naar Troas / Troje 1184 v. Chr.
	1000 - 750		Ontstaan stadstaten (w.o. Athene en Sparta)
	1000 - 750		Kolonisatie Middellandse Zeegebied en Zwarte Zee
	Rond 750		Olympische Spelen (776 v. Chr.) / Orakel van Delphi
			Ontwikkeling architectuur (bouworden ca. 700 v. Chr.)
De Oud-Griekse tijd			
Archaïsche periode	750 - 500		Homerus (800-750 v. Chr.) / Ilias en Odyssee (over Troje)
Perzische overheersing	492 - 479		Perzische Oorlogen / 479 Delisch-Attische Zeebond
			Vanaf ca. 700 v. Chr. Ontwikkeling Griekse Bouworden
Klassieke periode			
Gouden Eeuw	480 - 323		
	480 - 400		Opkomst en bloei Athene (Perikles/Statenbond)
Peloponnesische Oorlogen	460 - 387		Strijd tussen Sparta en Athene met hun bondgenoten
Inval Macedonië in Griekse wereld	346 - 338		Philippus II van Macedonië (359-336 v. Chr.)
Alexander de Grote (356 - 323 v. Chr.)	336 - 323		Stichting Macedonisch Rijk
Hellinistische periode (Diadochen)	323 - 146		Ptolemaeën / Seleuciden / Macedoniërs
Romeins-Griekse periode	146 - 0		Romeinen heersen over Griekenland
Geboorte Christus	0		Tijdens de 540 jaar durende Romeinse overheersing
Romeins-Griekse periode	0 - 395		Splitsing Romeinse Rijk West/Oost 395 na Chr.
Oost-Romeinse Rijk	395 - 476		Einde Romeinse Rijk 476
De Nieuw-Griekse tijd			
Byzantijnse Rijk	476 - 1453		Voortzetting voormalig Oost-Romeinse Rijk
	Vanaf 639		Moslimheerschappij
Ottomaanse Rijk	1453 - 1830		
Koninkrijk	1830 - 1964		Griekenland onafhankelijk
Republiek	1964 - heden		

Tijdbalk Grieken

